

177. Van Dale, de letter K (15)

1. Oreïd is kunstgoud. Kunstterpentijn heet ook wel white spirit. Een truqueuse is een kunstvervalsster. Rayon vind je onder andere in de kunstzijde-industrie. De verplichte kür was moeilijk. Ze logeerden in het kurhaus of (volgens het Belgisch-Nederlandse toerisme) de kursaal. De kurkenzak beschermde het schip tegen de kurkestrik van de wal.

2. Kurkjebreien is punniken. De kuna is de munteenheid van Kroatië. Kieviet (kievit) kun je ook anders schrijven. Een kukri tref je aan bij de Gurkha's. De kundalini is de scheppende energie in het hindoeïsme en gebruikt yogatechnieken. Die kunstpenis vanjewelste wordt ook godemiché (dildo, consolateur) genoemd. Wilde u hem passen of neemt u hem zo mee? Een coaster heet in het Nederlands nu ook al kuster! Voor de raspoetin werd een KZ-verklaring afgegeven. Kuru is spongiforme encefalopathie bij kannibalen in Papoea-Nieuw-Guinea, gekenmerkt door ataxie en onbeheersbare lachbuien, verwant met gekkekoeienziekte oftewel scrapie en de ziekte van Creutzfeldt-Jakob. Een kusebek houdt veel van kussen en is mogelijk liefhebber van kussengevechten. Cabotage is kusthandel en cacimbo is kustnevel. Een AZT-kuur dient azidothymidine toe aan aidspatiënten en vertraagt het ziekteproces. Een kuut is zoals bekend een accent aigu (acutus).

3. KV is in combinatie met een nummer Köchelverzeichnis, een thematische rubricering van de werken van W.A. Mozart. Wie vroeger een kvv'er heette, draagt nu de naam KVV'er.

4. Met de Kwade wordt de duivel bedoeld en met het Joodse kwaad beledigend de woeker.

5. De kwacha is de munteenheid van Zambia en Malawi. De heermoes en de lidrus zijn respectievelijk de akker- en de moeraspaardenstaart. Ook de Heerschappijen is een van de negen engelenkoren. Heerschappij is hetzelfde als suzeriniteit. Kwaito is Zuid-Afrikaanse dansmuziek met traditionele Afrikaanse elementen en rap, hiphop, arrenbie, reggae en house, gekenmerkt door een traag tempo.

6. Sedert 2008 - voor dictee- en woordenboekmensen in ieder geval - is de kwakwabangi een percussie-instrument. Echt waar, een kwakzalver kwakzalft. Ik ben hem kwalijkgezind, want hij is kwalijkgezien. Hij stemde kwansuis toe. Vreemd of niet, kwantiseren is uitdrukken in quanten. Het werd gedaan door een rare kwant. De universele kwantor geeft aan: 'voor alle x geldt...'

7. De kwanza is de munteenheid van Angola. Komt een letterlijk dove kwartel nu uit de Oude of meestal uit de Nieuwe Wereld? Hoe lang duurt driekwart van een kwartier? Hoe meer hoe-langer-hoe-liever er is, hoe liever het me is. Hoepelolie is dunvloeiende copaïvabalsem. Wie zat er op de stoep? Juist, hoeperdepoep! Een hoepeljurk is een breed uitlopende jurk met hoepels. De aspidistra heet bij het volk het kwartjesblad. Die boom lijkt wel een quasikwassie. Een kwatrijn is een gedicht. Al zijn alle(r) ogen gericht op Kwatta, een kwatta-aap kun je niet eten. De kwee(appel) is vaak een schijnvrucht. In Indië zijn de kweekwee gebakjes.

8. Een kweekschoolleerling viel tot 1963 onder de Kweekschoolwet. Binnen de snellekweekreactor stond een petrischaaltje. Kweesten is nachtvrijen (in gebruik op Texel en Vlieland), een queeste is een speurtocht. Des enen kwel doet d'ander wel (of elk nadeel heb se voordeel, volgens Johan Cruijff). Zeg kwezelke, wilde gij dansen? Overdreven vroom zijn is een vorm van bigotterie.

9. Het Koningin Wilhelmina Fonds is het KWF en de kilowattuur is de kWh. De kwieke kwibus huilde snot en kwijl. Kwikbeits is een oplossing van dikaliumtetracyanomercuraat in kaliumcyanide. Kalomel is kwik-I-chloride en sublimaat is kwik-II-chloride. Het kwiksulfide heeft als formule HgS.

10. Een kwikwi is een Surinaamse vis. Het woord kut is een k-woord. KYD is de genormeerde

valuta-aanduiding voor Caymaneilandendollar en KZT die voor de tenge van Kazachstan. Kyaniseren is voor bederf bewaren, de kyat is de munteenheid van Birma, het tegenwoordige Myanmar. Kyrie eleison schrijf je gemakkelijk fout. Een krankzinnige lijdt niet aan het KZ-syndroom.

11. Een van de mooiste woorden is kwijlslab. De kwintessens was van origine voor Aristoteles het vijfde element, de ether. Hij is naar Bommelskonten. Hij was geïntegreerd, sterker nog: hij was gere-integreerd. Hoe staat het met uw kennis van uitroepen? Ah, akkebah, amai, elias, dii boni, fuck off, gommie, hoi (ahoi), joechei, laci, nolijeheine, o tempera o mores, pfoe, pollens, shit, sic transit gloria mundi, tiro, tsjakka, wow, yo, yes, wablief, tsa, hé poppelepee, olé, olala, koppie-krauw, kiekeboe, kassian Lou, jottem, jippie, jemig de pemig, gottegot, bijlo (bilo) en bingo!

Rein Leentfaar